

Dresler, Petr; Tencer, Tomáš

Neznámé opevněné sídlo v Dolních Bojanovicích

Archaeologia historica. 2016, vol. 41, iss. 1, pp. 241-249

ISSN 0231-5823 (print); ISSN 2336-4386 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/AH2016-1-14>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/135206>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

NEZNÁMÉ OPEVNĚNÉ SÍDLO V DOLNÍCH BOJANOVICÍCH

PETR DRESLER – TOMÁŠ TENCER

Abstrakt: Při studiu leteckých snímků zaniklých středověkých obcí v okresech Břeclav a Hodonín se podařilo na katastru obce Dolní Bojanovice objevit takové porostové příznaky, které indikují přítomnost drobného opevněného slechtického sídla v těsné blízkosti zaniklé vesnice Vsisko. Na jaře 2013 jsme se proto rozhodli provést geofyzikální prospekci za účelem ověření tohoto objevu.

Klíčová slova: vrcholný středověk – tvrz – letecká prospekce – geofyzikální prospekce.

An Unknown Fortified Manor in Dolní Bojanovice

Abstract: In the course of the study of aerial photographs of defunct medieval villages in the Břeclav and Hodonín districts, ground cover signals indicating a small fortified aristocratic manor were detected in the Dolní Bojanovice cadastral zone, in close proximity of the defunct village of Vsisko. As a result, geophysical survey aimed to verify this discovery was carried out on the site in spring 2013.

Key words: high Middle Ages – manor – aerial survey – geophysical survey.

Úvod

Průzkum vrcholně středověkých sídel v oblasti Dolnomoravského úvalu stál většinou na okraji badatelského zájmu. Hlavní pozornost se obracela na raný středověk, zejména zásluhou výzkumů velkomoravských opevněných center v Pomoraví i Podjíví a dalších lokalit v jejich okolí (Dresler–Macháček 2013). Bádání vrcholně středověkých sídlišť a opevněných sídel bylo náhodné, případně vyvolané stavební činností. Intenzivnější zájem sledujeme na území břeclavského okresu, především v jeho západní části, kde se výzkumu věnoval především J. Unger (1968; 1968a; 1970; 1973; 1974; 2009; Unger–Michna 1972). Intenzivní letecká archeologická prospekce na Břeclavsku také přinesla řadu objevů zaniklých středověkých vesnic, velmi často opevněných příkopem (Bálek–Unger 1996; 1996a). Větší pozornosti se území nad soutokem Moravy a Dyje dostává v posledních letech s rozvojem nedestruktivních prospekčních metod i díky snadné dostupnosti ortofotosnímků, které umožňují identifikovat a zpřesňovat kromě starších i vrcholně středověké archeologické lokality (Dresler–Tencer–Vágner 2015).

Popis lokality a její identifikace

Zaniklá středověká vesnice Vsisko se nachází 2 km severovýchodně od kostela obce Dolní Bojanovice v trati Vsisko (obr. 1). Jde o zemědělsky intenzivně obhospodařovaný prostor vymezený na východní straně polní asfaltovou komunikací vedoucí od Bojanovic ke státní silnici Hodonín–Brno, na západní straně lesem Dolní Kapansko. Jižně a jihozápadně se nacházejí polnosti tratě Nivky u Kyjovské cesty. Severně od Vsiska jsou dvě polní tratě: Díly nad Vyšickem a Díly nad Zámčiskem (obr. 2).

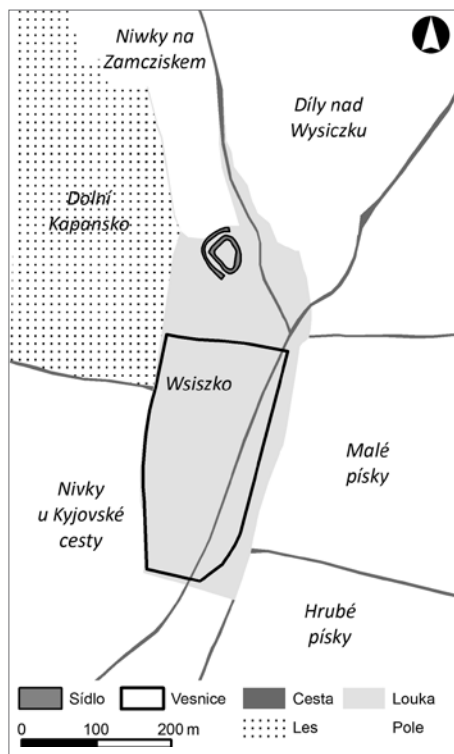
V soupisu V. Nekudy je označení zaniklé vsi Vsisko převzato z lidové tradice. Vesnice je v urbáři Hodonínského panství k roku 1691 vedena s tím, že je již řadu let pustá (Nekuda 1961, 146). Název V. Nekudy o původním názvu vesnice „Kreutz“ byl L. Janem odmítnut a název přiřazen Mutěnicím (Jan–Štěpánek 2002).

Na listech stabilního katastru je prostor vesnice zaznačen jako louka a je tak jednoduše identifikovatelný. Na listech třetího vojenského mapování již není vesnice ničím vymezená. Na ortofotosnímku ČÚZK z roku 2000 vedou středem rekonstruovaného tvaru vesnice dva tmavé pruhy. Západnější, excentricky posazený je zřejmě údolnicí mírně rozevřeného nízkého údolí, ve kterém byla vesnice lokována. Že jde o občasnou svodnici, dokládá ortofotosnímek z roku

Obr. 1. Lokalizace ZSV Vsisko na výřezu mapy ZM 10. Autor Petr Dresler.

Abb. 1. Lokalisierung der Dorfwüstung Vsisko in einem Kartenausschnitt aus Grundkarte 10. Einzeichnung Petr Dresler.

Obr. 2. Polní tratě v prostoru ZSV Vsisko. Převzato a upraveno z listů stabilního katastru. Autor Petr Dresler.

Abb. 2. Feldlagen im Raum der Dorfwüstung Vsisko. Entnommen aus und bearbeitet anhand der Blätter des Stablienen Katasters. Erstellt von Petr Dresler.

2003, na kterém je zřejmé, že po jarních deštích je splachována půda severním směrem, a vytváří kruhovitý sediment (obr. 3). Druhý, východněji položený pruh by mohl být řadou usedlostí či objektů projevující se zvýšeným porostem. Nejlepší informace jsou viditelné na ortofotosnímku ČÚZK z roku 2009 v kombinaci se snímkem společnosti GEODIS z téhož roku, který je dostupný v aplikaci GoogleEarth. Jednak je to zřetelný tmavý pruh na západní straně a jednak příčný pruh probíhající západο-východním směrem v severní části, zřejmě severní hranice vesnice.

Severně od místa, kde se mírně rozevřené údolí Vsiska napojuje na údolí vycházející z lesa Dolní Kapánsko, které dále východním směrem navazuje na údolí Stupavy / Kyjovky, se terén prudce zvedá. Přímο v prodloužení hlavní osy vesnice je na tomto svahu, na západní straně vymezeném lesem a východně zarostlým úvozem staré polní cesty zaznamenané na listech stabilního katastru, rozpoznatelný koncentrický nepravidelný útvar porostových příznaků. Nejlépe jej lze sledovat na leteckých snímcích z roku 2009 (obr. 4). Zde se podle nás nachází neznámé drobné opevněné sídlo, na němž jsme 25. dubna 2013 provedli magnetometrický průzkum, kterým jsme existenci těchto struktur potvrdili.

Popis geofyzikálního průzkumu

Nejvhodnější metoda pro průzkum a detekci sídlištních struktur je magnetometrie (Křivánek 2004; Miloš 2009; 2013; 2014). Při geomagnetické prospekci se měří intenzita magnetického pole Země, v jehož rámci jsou registrovány lokální anomálie. Jejich vznik je spojován s přítom-

Obr. 3. Situace na ortofotosnímčích z roku 2000 a 2003. Zdroj ČÚZK; autor Petr Dresler.

Abb. 3. Situation auf Orthofotos aus den Jahren 2000 und 2003. Quelle Tschechisches Amt für Landesvermessung und Kataster; erstellt von Petr Dresler.

Obr. 4. Prostor ZSV Vsisko na snímku z roku 2009. Vpravo s vyznačenou hranicí vesnice. V horní části viditelné porostové příznaky opevnění. Autor Petr Dresler.

Abb. 4. Raum der Dorfwüstung Vsisko auf einer Aufnahme aus dem Jahr 2009. Rechts mit eingezeichneter Dorfgrenze. Im oberen Teil der Aufnahme sind die Bewuchsmerkmale der Befestigung sichtbar. Erstellt von Petr Dresler.

ností podpovrchových struktur, většinou antropogenního původu. Základem pro identifikaci těchto struktur je jejich dostatečný kontrast vůči okolí.

Průzkum byl realizován fluxgate magnetometrem Foerster Ferex 4.032 DLG (Foerster 2012). Přístroj je zkonstruován jako gradiometr s vertikální vzdáleností senzorů 0,65 m a je schopen zaznamenávat hodnoty intenzity magnetického pole s přesností 0,2 nT/m. Pro průzkum byla zvolena čtyřsondová konfigurace s vozíkem. Horizontální vzdálenost mezi sondami byla 0,5 m, přičemž vzdálenost sond od povrchu byla přibližně 20 cm v závislosti na terénu. Výsledná hustota bodů ve směru měření byla 4 body na metr. Prostorovou přesnost prospekce je tak možno stanovit na $0,25 \times 0,5$ m.

Základem pro úspěšnou identifikaci potenciálních archeologických struktur je jejich magnetický kontrast vůči podloží, resp. okolnímu prostředí a dalším archeologickým situacím. Nejdůležitější přitom nejsou absolutní magnetické hodnoty, ale rozdíl mezi zásepky objektu a okolím. Neméně důležitým faktorem při archeologické interpretaci geofyzikálních dat je i velikost prozkoumané plochy. Geomagnetický průzkum umožňuje, ve srovnání s jinými geofyzikálními metodami či archeologickým výzkumem, efektivně prozkoumat rozlehlé plochy. Dostatečně rozsáhlý průzkum může zodpovědět otázky související s rozsahem osídlení a jeho intenzitou nebo s charakterem antropogenní činnosti na zkoumaném místě (Křivánek 2004, kap. 4.4).

Plocha průzkumu v poloze Vsisko byla zvolena v korelaci s porostovými příznaky. Prozkoumáno bylo území o výměře 0,5 ha s rozměry 80×60 m (resp. 68×60 m). V čase průzkumu byla na zkoumané ploše mírná vegetace a terén byl bez výrazných nerovností.

Tvar měřené plochy byl limitován na jižní straně recentní polní cestou a na východní i západní straně hustou vegetací. Účelem prospekce bylo ověření porostových příznaků zjištěných studiem ortofotomapy a testování metody ve zdejších podmínkách.

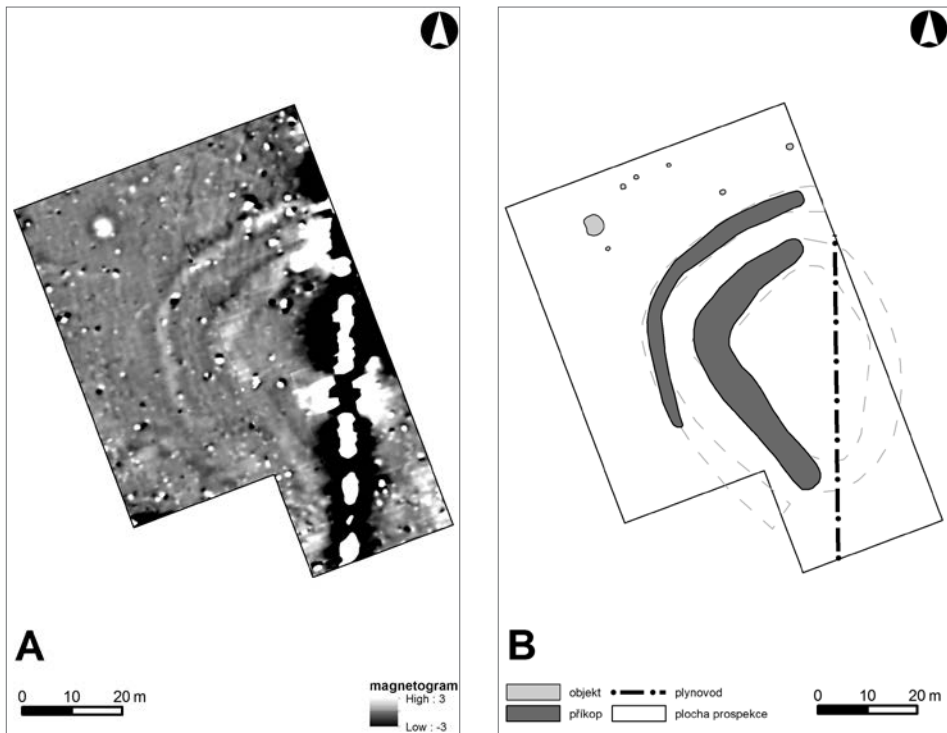
Obr. 5. Porostovými příznaky viditelné příkopy a objekty opevněného sídla u ZSV. Autor Petr Dresler.

Abb. 5. Anhand der Bewuchsmerkmale sichtbare Gräben und Objekte des befestigten Sitzes bei der Dorfwüstung. Erstellt von Petr Dresler.

Interpretace výsledků geofyzikální prospekce

Geomagnetický průzkum odhalil na ploše několik anomálií, které je možno interpretovat jako pozůstatky antropogenní činnosti. Nejvýraznější z nich, která však souvisí s nedávným děním na lokalitě, je silná bipolární anomálie procházející pole na východní straně ve směru sever–jih. S nejvyšší pravděpodobností jde o potrubí plynovodu mezi Dolními Bojanovicemi a Mutěnicemi (obr. 5).

Za archeologicky zajímavé anomálie je možno považovat převážně magneticky pozitivní kruhový objekt u severozápadního cípu magnetogramu a dvojici linií v centrální části. Kruhový objekt o průměru přibližně 5 m je charakterizován hodnotami kolem 6 nT. Nachází se osamoceně a s ostatními pozitivními objekty netvoří žádnou koncentraci. Jde pravděpodobně o sídlištní jámu z blíže nespecifikovaného historického období, zřejmě však náleží do stejného období jako zaniklá vesnice a opevněné sídlo (viz výše). Jako sídlištní jámy lze interpretovat i další drobné objekty o průměru přibližně 1 m v severní části magnetogramu. Dvojici linií s hodnotami v roz-

Obr. 6. Výsledky magnetometrického průzkumu. A – magnetogram, B – interpretace magnetogramu. Autor Tomáš Tencer.
 Abb. 6. Ergebnisse der magnetometrischen Untersuchung. A – Magnetogramm, B – Interpretation des Magnetogramms.
 Erstellt von Tomáš Tencer.

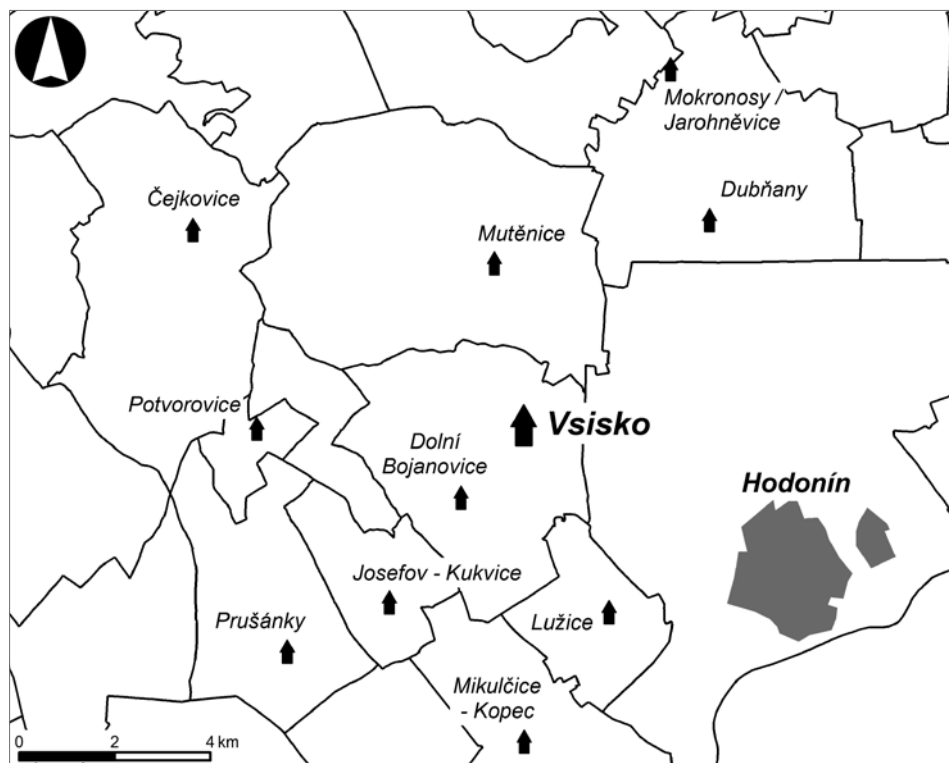
mezi 1–4 nT je možné interpretovat jako příkopy. Vnější příkop je výrazně tenčí. S šířkou 2 až 4 m je přibližně polovinou vnitřního příkopu (4 až 7 m). Průběh obou linií se zda být nepřerušeno po celé viditelné délce. Identifikace a čitelnost anomálie je nicméně omezena na východním okraji magnetogramu v prostoru recentního potrubí.

V severní části měřené plochy je viditelný vzor jemných, mírně zaoblených linií. Jde o stopy po nedávné orbě. Po celé ploše se nachází vícero drobných bipolárních anomálií, které nevytvářejí žádné koncentrace a jeví se rozptýlené rovnoměrně. Pravděpodobně jde o drobné magnetické předměty ležící na povrchu terénu nebo blízko pod povrchem v ornici. Může jít o malé kovové zlomky (často recentního původu), nebo o úlomky magnetických hornin.

Interpretace výsledků magnetometrického měření potvrdila, že se severně od polohy Vsis-ko nachází fortifikace, která stojí stranou od zaniklé vsi. Navzdory tomu můžeme předpokládat, že jde o opevněné sídlo související s jižně ležící vesnicí.

Opevněná sídla v okolí

V současné době jsou zaniklá opevněná sídla známa na území těchto přilehlých katastrálních území: Nový Poddvorov (Měřinský 1977), Mutěnice (Jan–Štěpánek 2002, 48–49), Dolní Bojanovice (Nekuda–Unger 1981, 110, č. 115), Mikulčice (Mazuch–Poláček 2004), Dubňany, odkud je známo zaniklé opevněné sídlo u zaniklé středověké vsi Jarohněvice na k. ú. Dubňany (Nekuda 1961, 78, č. 79; Nekuda–Unger 1981, 140) a tvrz u zaniklé vesnice Mokronosy, která měla stát mezi Dubňany a Šardicemi (Nekuda 1961, 65, č. 106; Nekuda–Unger 1981, 197). Opevněné sídlo je také zmiňováno v Lužicích, ale to nebylo doposud identifikováno (Nekuda–Unger

Obr. 7. Drobná opevnění a tvrze v okolí ZSV Vsisko. Zdroj dat Nekuda–Unger 1981; mapa Petr Dresler.

Abb. 7. Kleinbefestigungen und Festen in der Umgebung der Dorfwüstung Vsisko. Datenquelle Nekuda–Unger 1981; Karte Petr Dresler.

1981, 185, č. 356), tvrz je zmiňována v Kukvicích, které předcházely Josefově (Nekuda–Unger 1981, 168, č. 296), a Dubňanech (Nekuda–Unger 1981, 118, č. 139), tvrzíště v Prušánkách mělo být již v roce 1540 pusté (Nekuda–Unger 1981, 245, č. 524).

Nejbližším sídlem má být tvrz v Dolních Bojanovicích, známá pod označením „Kopec“. František Esterka lokalizuje tvrz do blízkosti kostela a předpokládá její založení určitě před první zmínkou, tedy před roky 1412–1415, kdy obě poloviny tvrze získává Čeněk z Malotína (Esterka–Ondruš 1996). Její pozice však nebyla doposud archeologicky ověřena.

Opevněné sídlo v Potvorovicích, které bylo součástí zaniklého městečka, se bohužel v 70. letech 20. století stalo obětí rozšiřování orné půdy, stejně jako val městečka (Měřinský 1977). Na leteckých snímcích jsou příkopy opevnění městečka i příkopy opevněného sídla stále viditelné a dávají jasnou představu o velikosti lokality. Případný geofyzikální průzkum by mohl teoreticky identifikovat vnitřní zástavbu městečka, eventuálně i opevněného sídla.

Mutěnická tvrz, původně johanitská komenda, se podle Z. Měřinského měla nacházet pravděpodobně u kostela (Jan–Štěpánek 2002, 49), a nikoliv v místě JZD, tedy 1,2 km severozápadně od kostela (Nekuda–Unger 1981, 213, č. 407; Škojec 2000, 422, č. 437). Lokalizace tvrze je i tak na úrovni hypotézy, bez ověření výzkumem v terénu.

Stále viditelná malá vyvýšenina, odkud M. Chludil získal kolekci středověké keramiky, je pozůstatkem opevněného sídla náležejícího buď Mokronosům, nebo Jarohněvicím. Popis a lokalizace obou vesnic je nejasná a traťové názvy je možné vztáhnout na oba dva případy (Nekuda 1961, 65, 78; Nekuda–Unger 1981, 140, č. 218, 197, č. 392). Leteckou prospekci se podařilo okolo

této vyvýšeniny zjistit příkop, který lze hůře, ale přesto jednoznačně identifikovat i na ortofotosnímcích z roku 2009. Na digitálním výškopisu České republiky je kopec viditelný.

Archeologicky i písemnými prameny doložená drobná opevněná sídla byla umístěna na nejrůznějších místech v systému vesnic. Vždy se nacházela buď v dominantní pozici, nebo v těsné blízkosti sakrální stavby. Bohužel nemůžeme za současného stavu bádání přinést žádné informace o konstrukci, struktuře a nálezech z výše jmenovaných lokalit. Povrchová prospekce nebyla doposud realizována. Do budoucna plánujeme proměřit celou plochu vesnice i dostupného okolí, a pokud to situace dovolí, provést povrchovou prospekci i v místě opevnění. Zatím nejsou z prostoru opevnění ani vesnice známy nálezy za pomoci detektoru kovů.

Závěr

Severně od zaniklé středověké osady Vsisko jsme na leteckých snímcích identifikovali a geofyzikálním průzkumem ověřili pozůstatky opevněného sídla. Pozorování ortofotosnímku a výsledek průzkumu se shodují. Jde o dva koncentrické příkopy, přičemž vnitřní vymezuje nepravidelnou lichoběžníkovitou plochu o rozměrech 28 × 33 m, která se zužuje jihovýchodním směrem. Uvnitř centrální plochy bylo tak možné zcela bez problémů postavit stavbu o rozměrech až 20 × 20 m.

Prozkoumané opevněné sídlo u zaniklé středověké vsi „Vsisko“ není zcela neznámé. Podle faráře V. Oharka (farář v Dubňanech v letech 1875–1895) byl pahorek a zbytky valu s příkopem stále viditelné ještě v 70. letech 19. století. Ačkoliv tuto lokalitu a i „Vsisko“ nejprve F. Esterka identifikuje s Kapanicemi, nakonec vesnici i opevněné sídlo spojuje s další zaniklou vsí „Kuničky“, která se měla nacházet mezi Dolními Bojanovicemi a Hodonínem (Esterka–Ondruš 1996, 22). Ty podle V. Nekudy stávaly snad u Zbrodské myslivny a po roce 1497, kdy byly zapsány jako pusté, byl v jejich místech zřízen rybník (Nekuda 1961, 60, č. 73). Musíme prozatím přijmout zápis z roku 1691 o tom, že dědina Vsisko je již mnoho let pustá. Nemůžeme tak prozatím žádnou ze zaniklých vsí, u kterých je zmiňována tvrz, sjednotit s relikty prozkoumanými geofyzikální prospekci a studiem ortofotosnímků. Bez archeologického výzkumu je také prozatím nejasná datace objektu. Na základě informací zjištěných průzkumem v kombinaci se zápisky V. Oharka lze objevené relikty rekonstruovat jako příkopem a valem opevněné sídlo. Kdo byl stavitelem, jeho držitelem, jaký byl vztah k vesnici a z jaké doby pochází, je úkolem historiků a archeologů do budoucna. Farář Oharek nazval tuto lokalitu jako „Zámčisko“. Ačkoliv se toto označení nenachází na žádné z historických ani současných map, domníváme se, že je pro polohu vhodnější a jednoznačné.

Práce vznikla za podpory projektu „Frontier, Contact Zone or No Man's Land? The Morava-Thaya Region from the Early to the High Middle Ages“, reg. č. GF15-34666L.

Literatura

- BÁLEK, M.–UNGER, J., 1996: Ohrazené středověké vesnice na jižní Moravě, AH 21, 429–442.
 – 1996a: Umgrenzte mittelalterliche Dörfer in Südmähren. In: *Ruralia I. PA – Supplementum 5*, 296–300. Praha.
 DRESLER, P.–MACHÁČEK, J., 2013: Vývoj osídlení a kulturní krajiny dolního Podyjí v raném středověku – The history of settlement and the cultural landscape in the lower Dyje (Thaya) River region in the Early Middle Ages, AR LXV, 663–705.
 DRESLER, P.–TENCER, T.–VÁGNER, M., 2015: Prospekce zaniklé středověké vesnice Opatovice, k. ú. Hrušky – A Survey of the Deserted Medieval Village of Opatovice, Cadastral District of Hrušky, *Studia Archaeologica Brunensia* E20, 113–132.
 ESTERKA, F.–ONDRUŠ, V., 1996: Dolní Bojanovice. Publikace k 800. výročí první písemné zprávy o trvání obce Dolní Bojanovice (Vol.). Dolní Bojanovice.

- JAN, L.–ŠTĚPÁNEK, V., edd., 2002: Mutěnice: dějiny vinařské obce. Mutěnice.
- KŘIVÁNEK, R., 2004: Geofyzikální metody. In: Nedestruktivní archeologie. Teorie, metody a cíle – Non-destructive archaeology. Theory, methods and goals (Kuna, Martin, ed.), 117–183. Praha.
- MAZUCH, M.–POLÁČEK, L., 2004: Mikulčice (okr. Hodonín). „Kopec“. Vrcholný středověk. Tvrz. Záchranný výzkum, PV 45, 210–211.
- MĚŘÍNSKÝ, Z., 1977: Průzkum v místech zaniklé středověké osady Potvorovice, obec Nový Poddvorov (okr. Hodonín), PV 20, 70–71.
- MILO, P., 2009: Geofyzikálny prieskum včasnostredovekých sídlisk – prínos pre archeológiu alebo strata času? In: Archeologie doby hradištní (Dresler, P.–Měřínský, Z., edd.), 38–53. Brno.
- 2013: Geofyzikálne prieskumy včasnostredovekých sídliskových lokalít na dolnom Podyjí – Geophysical investigations of early medieval occupation sites in the lower Dyje (Thaya) River region, AR LXV, 706–734.
- 2014: Frühmittelalterliche Siedlungen in Mitteleuropa. Eine vergleichende Strukturanalyse durch Archäologie und Geophysik. Studien zur Archäologie Europas (Vol. 21). Bonn.
- NEKUDA, V., 1961: Zaniklé osady na Moravě v období feudalismu. Brno.
- NEKUDA, V.–UNGER, J., 1981: Hrádky a tvrze na Moravě. Brno.
- ŠKOJEC, J., 2000: Archäologische Fundstätten und Funde im „Hinterland“ des Burgwalls von Mikulčice IV (Katastralgebiete Čejkovice, Dolní Bojanovice, Josefov, Nový Poddvorov, Petrov, Prušánky, Starý Poddvorov, Strážnice, Sudoměřice, Vnorovy). In: Studien zum Burgwall von Mikulčice IV, 4 (Daim, F.–Kempke, T.–Kouřil, P.–Poláček, L., edd.), 405–493. Brno.
- UNGER, J., 1968: Povrchové sběry na „Hradištku“ u Lanžhota (okr. Břeclav), PV 12, 58.
- 1968a: Zjišťovací výzkum na středověkém tvrzišti u Týnce (okr. Břeclav), PV 12, 117.
- 1970: První fáze archeologického výzkumu na středověkém tvrzišti u Popic (okr. Břeclav), PV 13, 58.
- 1973: Povrchový průzkum na zaniklé osadě Divice u Brumovic (okr. Břeclav), PV 17, 82.
- 1974: K lokalizaci některých zaniklých středověkých osad v okolí Pohořelic (okres Břeclav), Jižní Morava 10, 22–33.
- 2009: Kostel na zaniklé vsi Divice v povodí Harasky (okr. Břeclav), Jižní Morava 45, 149–164.
- UNGER, J.–MICHNA, P., 1972: Zjišťovací výzkum na zaniklé osadě u Přibic (okr. Břeclav), PV 16, 106.

Internetové zdroje

FOERSTER, INSTITUT DR. (2012). Institut Dr. Foerster: Home DM. – Institut Dr. Foerster, <http://www.foerstergroup.de/Division-DM.7+M52087573ab0.0.html>, cit. 24. 9. 2012.

Zusammenfassung

Ein unbekannter befestigter Sitz in Dolní Bojanovice

Nördlich von der im Katastergebiet Dolní Bojanovice gelegenen mittelalterlichen Siedlungswüstung Vsisko haben wir auf Luftaufnahmen des Tschechischen Amtes für Landesvermessung und Kataster die Überreste eines befestigten Sitzes identifiziert und anhand einer geophysikalischen, magnetometrischen Untersuchung verifiziert. Dabei handelt es sich um zwei konzentrische Gräben, wobei der innere eine unregelmäßige, trapezförmige Fläche von 28 × 33 m umgrenzt, die sich nach Südosten hin verjüngt. Innerhalb der zentralen Fläche war es somit möglich gewesen, völlig problemlos einen Bau der Größe von bis zu 20 × 20 m zu errichten. Neben den Gräben haben wir durch die magnetometrische Untersuchung auch eine Reihe weiterer Anomalien identifiziert, die teils Relikte von eingetieften Objekten darstellen und teils von rezenten technologischen Bauten sowie von älteren als auch rezenten Metallgegenständen im Erdbreich stammen. Anhand eines Vergleichs mit V. Ohareks Gedenkschriften aus den siebziger Jahren des 19. Jahrhunderts, als die Gräben und Wälle noch sichtbar gewesen sein sollen, wird deutlich, dass dieses vergessene Denkmal durch landwirtschaftliche Tätigkeit zwar nivelliert, jedoch noch nicht endgültig beseitigt wurde. Weitere Informationen können nur noch durch eine Untersuchung, bzw. durch eine archäologische Grabung gewonnen werden. Auf der

Grundlage von V. Ohareks Aufzeichnungen wird die Fundstelle von uns unter der Bezeichnung Dolní Bojanovice – Zámčisko geführt.

Die Arbeit ist im Rahmen des Förderprojekts „Frontier, Contact Zone or No Man’s Land? The Morava-Thaya Region from the Early to the High Middle Ages“, Reg. Nr. GF15-34666L entstanden.

Mgr. Petr **Dresler**, Ph.D., Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Arna Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika, dresler@phil.muni.cz

Mgr. Tomáš **Tencer**, Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Arna Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika, tomastencer@phil.muni.cz

